

URZĄD RADY MINISTRÓW

36

Nr akt RM 261/58

Biuro Prezydialne

Nr 228/58

A 105.

Uchwała Rady Ministrów
z dnia 18 kwietnia 1958 r.

w sprawie zmiany struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kruszowego

Zmieniona:

88/2/45
1668/105

Uchwalona uchwałą Nr 383/58
(Moc. P. O. L. Nr 69 poz. 327 z dnia 22.12.57)
uchwałą Nr 46/59 Moc. P. O. L.
Nr 10 poz. 93)
Nr akt RM 261/58

UCHWAŁONO:
- na posiedzeniu RADY MINISTRÓW
PREZYDIUM RZĄDU
- w drodze obiegowej
przez podpisanie

32
WNIOSKODAWCA:

ZAWARTOŚĆ TECZKI:

Zgody obiegowe Członków Prezydium Rządu
oraz wypowiedzi zainteresowanych
u w a g i:

Ostateczny tekst do podpisu PREZESA RADY MINISTRÓW
/tekst z poprawkami Biura Prawnego URM Nr Pr

- Na oryginał wykorzystano egzemplarz nadesłany przez autora
- Przepisano /oryginał, matryca, 6x/
czytano

Tekst przedłożony Ob. Prezesowi Rady Ministrów do podpisu, podpisany i przekazany do ogłoszenia w . . . . .
rozesłany . . . . .

Rozdzielnik - dowody przekazania aktu prawnego do wykonania.

- ① Ostateczny tekst - do podpisu Prezesa Rady Ministrów Wpl. dn. 7.5.58
- ② Tekst przedłożony z notatką z dnia 8.5.58 do podpisu UPRM P. Jaworskiego
- ③ Dowody doręczenia uchwały oraz Zap. uchwały licem

U W A G A :

- ORYGINAŁ /rozporządzenia RM, uchwały, decyzji/
- Projekt ustawy /dekretu/

} został dołożony do Zbioru oryginałów protokółów posiedzeń Rządu za r.

Referent sprawy
w BIURZE PREZYDIALNYM

Doradca
Wiceprezesa Rady Ministrów
przewodzący sprawę merytorycz.

.....

.....

EW 261/7

UCHWAŁA Nr 128/58

RADY MINISTRÓW

z dnia 18 kwietnia 1958 r.

w sprawie zmian struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego.

W celu dostosowania struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego do zmian wynikających z decentralizacji i demokratyzacji zarządzania gospodarką narodową, Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1.

Ministrowie opracują zmiany struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego zgodnie z wytycznymi stanowiącymi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały porucza się zainteresowanym ministrom.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Załącznik:

Wytyczne w sprawie zmian struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego.

PREZES RADY MINISTRÓW

w/z (-) Piotr Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

Za zgodność:
Dyrektor Generalny
Urzędu Rady Ministrów

w/z
(Prof. dr St. Rozmań)

3p

Załącznik do uchwały nr 138/58
Rady Ministrów z dnia 18. Kwietnia
1958r.
W sprawie zmian struktury organizacyjnej
gospodarki państwowej przemysłu
kluczowego.

W I T Y O Z N E

w sprawie zmian struktury organizacyjnej
państwowego przemysłu kluczowego

Dokonane w okresie 1956-1957 r. zmiany w systemie planowania, finansowania, bodźców materialnego zainteresowania, organizacji zarządzania przemysłem oraz wprowadzenie nowych form udziału mas pracujących w rozstrzygnięciu problemów gospodarczych, stanowią w sumie poważny, choć nierównomierny w czasie i dojrzałości poczynania, postęp w kierunku urzeczywistnienia ogólnych kierunków polityki Partii i Rządu.

Na nierównomierność i niedostateczną efektywność dotychczas podjętych decyzji w dużym stopniu przyczyniają się obiektywne i subiektywne. Do przyczyn obiektywnych zaliczyć należy przede wszystkim powstałe napięcia na rynku wewnętrznym oraz trudności w bilansie płatniczym.

Z przyczyn subiektywnych na pierwszym miejscu wymienić należy brak wzajemnie scharmonizowanego programu opracowań i działania, w którym byłyby należycie uwzględnione waga i niezbędna kolejność realizacji poszczególnych zamierzeń.

W obecnym okresie poza najtrudniejszym problemem reformy cen stworzone już zostały zasadniczo, choć jeszcze nie w pełni realizowane, przesłanki dla właściwego ustalenia pozycji i uprawnień oraz odpowiedzialności przedsiębiorstwa. W 1957 r. odczuwało się istotną sprzeczność między uzyskanymi uprawnieniami przedsiębiorstw, a możliwością ich efektywnego wykorzystania w połączeniu z faktyczną odpowiedzialnością za skutki działań gospodarczych przedsiębiorstw.

W 1958 r. przedsiębiorstwa uzyskują szerokie prawa w dziedzinie samodzielnej gospodarki środkami obrotowymi i kwaterami.

Nowe zasady tworzenia funduszu zakładowego zakładają znaczny wzrost odpowiedzialności za prawidłowe, zgodne z interesem całego społeczeństwa osiągnięcie zysku.

Zmiany w systemie organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw handlowych nawiązują do nowych warunków w przemyśle i torują drogę dla właściwych, umownych i bezpośrednich stosunków między producentami i odbiorcami.

Zmiany w budownictwie przygotowują teren dla nowych zasad w dziedzinie stosunków między inwestorami i przedsiębiorstwami budowlanymi. Nowe uprawnienia rad narodowych dotyczące zarówno zakresu gospodarki terenowej, jak i uprawnień kontrolnych i koordynacyjnych w stosunku do przedsiębiorstw przemysłu kluczowego wiążą się również w pewien sposób z ustaleniami dotyczącymi wewnętrznej gospodarki i uprawnień przedsiębiorstwa przemysłowego.

Nawet z tego pobieżnego i niepełnego wyliczenia nowych czynników wpływających w 1958 r. na realizację tezy o roli przedsiębiorstwa jako podstawowego ogniwa naszej gospodarki wynika konieczność szybszego scharmonizowania podjętych już decyzji oraz wypełnienie luk, które wytworzyły się w systemie zarządzania.

Taką najpoważniejszą luką jest brak dostosowania "nadbudowy" nad przedsiębiorstwami, a więc dotychczasowego systemu zarządzania przemysłem przez resorty i centralne zarządy do wymogów wynikających z nowego statutu i roli przedsiębiorstw.

"Wytyczne" mają na celu ustalenie sposobu wypełnienia tej luki i dostosowanie systemu koordynowania i kierowania działalnością przedsiębiorstw do nowych warunków i potrzeb.

W przypadkach kiedy "wytyczne" odbiegają od obowiązujących przepisów właściwe organy administracji państwowej podejmą niezwłocznie prace nad ich dostosowaniem do "wytycznych".

A. Przedsiębiorstwo

- 1.1. Podstawową jednostką państwowego przemysłu kluczowego jest przedsiębiorstwo, posiadające osobowość prawną i działające wg zasad rozrachunku gospodarczego.
- 1.2. Przedsiębiorstwo powstaje w drodze zarządzenia właściwego ministra, wydanego w porozumieniu z Ministrem Finansów, i po zasięgnięciu opinii Prezydium właściwej Wojewódzkiej Rady Narodowej.
Likwidacja, zmiana i przekształcenie przedsiębiorstwa następuje w tym samym trybie.
- 2.1. Przedsiębiorstwo działa na podstawie ustalonego przez nie planu gospodarczego, opartego o:

- a) zakres działania, ujęty w zarządzeniu o powołaniu przedsiębiorstwa,
- b) wskaźniki dyrektywne Narodowego Planu Gospodarczego,
- c) profil produkcyjny, uzgodniony z jednostką nadrzędną.
- 2.2. Dyrektywne wskaźniki dla przedsiębiorstwa powinny być ograniczone do niezbędnej ilości, wynikającej z konieczności powiązania działalności przedsiębiorstwa z centralnym planem gospodarczym Państwa.
- Zakres tych wskaźników może być dla poszczególnych przedsiębiorstw różny, zależnie od charakteru ich działalności i aktualnych potrzeb gospodarki narodowej.
- Przedsiębiorstwo w oparciu o dyrektywne wskaźniki N.P.G. sporządza roczne plany T.P.F. przedsiębiorstwa oraz kwartalne i asortymentowe plany swojej działalności, kierując się portfelem zamówień, analizą potrzeb odbiorców itp.
- 3.1. Przedsiębiorstwo w oparciu o obowiązujące przepisy ustala swój schemat i regulamin organizacyjny.
- Przedsiębiorstwo ustala swą organizację pracy, technologię produkcji oraz wzory i konstrukcję swych wyrobów (poza zastrzeżonymi do decyzji jednostki nadrzędnej) kierując się potrzebami rynku wewnętrznego i wymaganiami handlu zagranicznego oraz obowiązującymi przepisami.
- 3.2. Przedsiębiorstwo może tworzyć własne oddziały terenowe, laboratoria, biura technologiczne, konstrukcyjne, a w razie potrzeby w ściśle określonych przypadkach także placówki naukowo-badawcze, biura projektowe i organizacje montażowe.
4. Państwo przydziela przedsiębiorstwu przy jego tworzeniu środki trwałe i obrotowe w takiej wysokości, aby mogło ono przystąpić do wykonywania swych zadań. Środki te stanowią łącznie fundusz statutowy przedsiębiorstwa.
- 5.1. Przedsiębiorstwo amortyzuje środki trwałe zgodnie z obowiązującymi normami w drodze corocznych odpisów na fundusz amortyzacyjny, który pozostaje w dyspozycji przedsiębiorstwa.
- Środki funduszu amortyzacyjnego mogą być wydatkowane przez przedsiębiorstwo tylko na cele kapitalnych remontów, odtwarzania zużytych środków trwałych oraz na modernizację i inne inwestycje zdecentralizowane.

- 5.2. Plan gospodarczy oraz zarządzenia wydane w ramach i na podstawie planu mogą ograniczać prawo przedsiębiorstwa do użytkowania części tego funduszu. Ta część funduszu amortyzacyjnego może podlegać redystrybucji na rzecz innych przedsiębiorstw w obrębie danego zjednoczenia lub być zablokowana na specjalnym oprocentowanym rachunku bankowym, albo w okresie przejściowym, do czasu uregulowania systemu finansowania inwestycji, odprowadzana do budżetu Państwa.
- 5.3. Przedsiębiorstwo posiada uprawnienia do nabywania i zbywania środków trwałych zgodnie z przepisami. Przekazywanie części przedsiębiorstw innym przedsiębiorstwom państwowym odbywa się nieodpłatnie, drogą zmniejszania funduszu statutowego, stosownie do obowiązujących przepisów.
Wpływy ze sprzedaży zbędnych środków trwałych mogą być przeznaczone tylko na modernizację lub inne inwestycje zdecentralizowane.
- 5.4. Przedsiębiorstwo może zwiększyć swe środki trwałe z części zysku pozostawionej przez Państwo w jego dyspozycji oraz z funduszy pochodzących z redystrybucji dokonywanych przez jednostkę nadrzędną. Środki trwałe mogą być również zwiększane z oprocentowanych kredytów bankowych, zaciąganych na ten cel zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 5.5. W razie centralnie zaplanowanego rozszerzenia przedsiębiorstwa powinno ono w zasadzie otrzymać dodatkową dotację z budżetu Państwa na środki trwałe w ramach planu inwestycji scentralizowanych. Dotacja ta zwiększa fundusz statutowy przedsiębiorstwa.
- 6.1. Niezbędną dla swej działalności wielkość środków obrotowych ustala przedsiębiorstwo samodzielnie, uzupełniając je w miarę potrzeby z pozostawionej w jego dyspozycji części zysku, z oprocentowanego kredytu bankowego, a w przypadkach szczególnych - z funduszy pochodzących z dotacji jednostki nadrzędnej.
- 6.2. W razie zaplanowanego centralnie rozszerzenia przedsiębiorstwa może ono otrzymać dodatkową dotację z budżetu na środki obrotowe. Dotacja taka zwiększa fundusz statutowy przedsiębiorstwa.

- 7. Pozostające w dyspozycji przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami fundusz amortyzacyjny, fundusze pochodzące ze sprzedaży środków trwałych, część zysku oraz środki otrzymane od jednostki nadrzędnej w drodze redystrybucji są gromadzone w banku i podlegają oprocentowaniu na rzecz przedsiębiorstwa do czasu wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem.
- 8.1. Przedsiębiorstwom przysługuje prawo zaopatrywania się we właściwych jednostkach gospodarki uspołecznionej w drodze zawierania umów na dostawy, roboty i usługi. Zaopatrywanie się w źródłach prywatnych może mieć miejsce zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 8.2. Przedsiębiorstwo może sprzedawać bezpośrednio swoje wyroby przedsiębiorstwom handlowym lub innym odbiorcom bez pośrednictwa czy też udziału specjalnej organizacji zbytu, lub za pośrednictwem specjalnej organizacji zbytu, w zależności od potrzeb i warunków rynku ustalanych odrębnie dla każdej branży. Warunki rynku mogą również zawierać ustalenia dotyczące rozdziału artykułów stale lub okresowo deficytowych oraz uprawnień zjednoczeń w tym zakresie.
- 8.3. Zakres artykułów bezpośrednio zbywanych przez przedsiębiorstwa jednostkom uspołecznionego handlu detalicznego należy rozszerzać w granicach celowości i opłacalności ekonomicznej, dążąc do zmniejszenia sprzedaży za pośrednictwem organizacji handlu hurtowego.
- 8.4. Przedsiębiorstwo posiada prawo udziału w przygotowaniu i realizacji transakcji eksportowych, a w szczególnych przypadkach - może uzyskać także prawo zawierania umów eksportowych na swoje wyroby za zgodą i na warunkach określonych przez Ministra Handlu Zagranicznego, wyrażoną w porozumieniu z właściwym ministrem.
- 9. W zakresie cen nie zastrzeżonych do decyzji jednostki nadrzędnej lub innych organów państwowych, przedsiębiorstwo ustala ceny na wyroby i usługi w porozumieniu z odbiorcą.
- 10.1. Przedsiębiorstwo, w oparciu o analizę i obliczenie przeciętności wyrobów, ustala stan zatrudnienia pracowników oraz ustala ich płace na podstawie obowiązującej umowy zbiorowej i w ramach ustalonego dla limitu funduszu płac.

- 10.2. Przedsiębiorstwo ustala normy pracy oraz stosuje systemy wynagrodzeń (akord, dniówka z premią itp) zgodnie z układem zbiorowym i obowiązującymi przepisami.
- 10.3. Przedsiębiorstwo może organizować i prowadzić przyzakładowe urządzenia socjalne, opierając się na dotacjach budżetowych lub w oparciu o środki z funduszu zakładowego. W każdym przypadku działalność przedsiębiorstwa w tej dziedzinie musi być uzgadniana z Prezydium właściwej rady narodowej.
11. Przedsiębiorstwo rozporządza funduszem zakładowym w ramach postanowień ustawy, przeznaczając go na budownictwo mieszkaniowe i socjalne, na remont mieszkań oraz na nagrody dla pracowników.
- 12.1. Przedsiębiorstwo wykonuje swe zadania ogólne oraz szczegółowe wynikające z Narodowego Planu Gospodarczego i ustalone decyzjami jednostki nadrzędnej przy współpracy dyrektora przedsiębiorstwa, Rady Robotniczej oraz Rady Zakładowej.
- 12.2. Wybrana przez załogę i działająca w jej imieniu rada robotnicza nadzoruje i kontroluje działalność przedsiębiorstwa oraz podejmuje uchwały w zasadniczych sprawach związanych z jego działalnością i rozwojem.
- 12.3. Podstawowym zadaniem rady robotniczej jest stała troska o rozwój i prawidłową działalność przedsiębiorstwa z jednoczesnym prawidłowym powiązaniem interesów załogi i całej gospodarki narodowej.
- Do kompetencji rady robotniczej należy:
- 1) opiniowanie wytycznych do projektu planu inwestycji scentralizowanych przedsiębiorstwa przed ich ustaleniem przez jednostkę nadrzędną.
  - 2) opiniowanie projektu rocznych wskaźników zadań planowych przed ich ustaleniem przez jednostkę nadrzędną.
  - 3) podejmowanie uchwał zatwierdzających roczne i kwartalno-miesięczne plany techniczno-ekonomiczne przedsiębiorstwa na podstawie ustalonych przez jednostkę nadrzędną wskaźników.
  - 4) podejmowanie uchwał w sprawach zasadniczych zmian struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa.

- 5) przyjmowanie sprawozdań rocznych z działalności przedsiębiorstwa wraz z bilansem i rachunkiem wyników uprzednio zweryfikowanych przez powołane do tego organa spoza przedsiębiorstwa,
- 6) uchwalanie wewnętrznych regulaminów przedsiębiorstwa z zastrzeżeniem uprawnień związków zawodowych, przewidzianych w obowiązujących przepisach,
- 7) uchwalanie w ramach układu zbiorowego i obowiązujących przepisów wytycznych dotyczących stosowania norm pracy, taryfikatorów i systemu płac,
- 8) decydowanie na podstawie wniosków dyrektora przedsiębiorstwa o podjęciu inwestycji zdecentralizowanych,
- 9) podejmowanie uchwał w przedmiocie tworzenia przyzakładowych urzędzeń socjalnych (po uzgodnieniu z prezydium właściwej rady narodowej),
- 10) rozpatrywanie i ocena okresowych sprawozdań dyrektora z działalności przedsiębiorstwa,
- 11) podejmowanie uchwał dotyczących podziału funduszu zakładowego, a w szczególności części zysku, przypadającej zakładowi oraz przeznaczonej na budownictwo mieszkaniowe i cele socjalne,
- 12) podejmowanie uchwał w formie zaleceń dotyczących likwidacji marnotrawstwa i brakoróbstwa, ustalania zasadniczych kierunków usprawnienia produkcji, a zwłaszcza ulepszenia i racjonalizacji procesów technologicznych, obniżenia kosztów własnych, polepszenia jakości i estetyki wyrobów, podniesienia wydajności pracy, polepszenia warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, oszczędności materiałów i paliw oraz ochrony mienia społecznego,
- 13) podejmowanie uchwał w sprawie uruchamiania produkcji ubocznej i dodatkowej wyrobów nie objętych programem produkcyjnym i planem przedsiębiorstwa,
- 14) podejmowanie decyzji o zbywaniu zbędnych maszyn i urządzeń,
- 15) kontrola wykonania uchwał Rady oraz działalności administracji przedsiębiorstwa.

- 46
- 12.4. Rada robotnicza i powołane przez nią komisje nie powinny bezpośrednio ingerować w sprawy operatywnego zarządzania przedsiębiorstwem, ani wydawać wiążących poleceń poszczególnym pracownikom przedsiębiorstwa. Rada robotnicza powinna działalność swą opierać na ścisłej współpracy z załogą, wykorzystując w tym celu szereg form organizacyjnych: narady wytwórcze, konferencje techniczno-ekonomiczne, narady organizowane z udziałem wszystkich robotników na ocenku pracy kierowanym przez majstra.
  - 12.5. Rada robotnicza popiera i organizuje wszelkie formy aktywności produkcyjnej i twórczej inicjatywy pracujących. Szczególną opieką Rada Robotnicza otacza współzawodnictwo pracy i rach racjonalizatorski.
  - 13.1. Stanowisko dyrektora przedsiębiorstwa winno być obsadzone w drodze mianowania przez właściwego ministra na wniosek dyrektora jednostki nadrzędnej, uzgodniony z Radą Robotniczą przedsiębiorstwa. Wniosek Rady Robotniczej o odwołaniu dyrektora wymaga dla swej ważności $3/4$ głosów nominalnego składu Rady Robotniczej.
  - 13.2. Dla osiągnięcia większej stabilizacji na stanowisku dyrektora, akt nominacyjny może przewidywać dłuższy okres wypowiedzenia niż ogólnie przyjęto (do jednego roku).
  - 13.3. Odwołanie dyrektora z przyczyn uprawniających do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia nie wymaga uzgodnienia z radą robotniczą.
  - 13.4. Dyrektor zarządza przedsiębiorstwem, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
  - 13.5. Dyrektor powinien zarządzać przedsiębiorstwem w sposób zapewniający wykonanie wskaźników planu ustalonych przez jednostkę nadrzędną oraz uzyskanie najlepszych wyników produkcyjnych przy najekonomiczniejszym wykorzystaniu pracy uprzedmiotowionej i pracy żywej.
  - 13.6. W sprawach, które należą do kompetencji rady robotniczej, dyrektor jest wykonawcą uchwał rady. We wszystkich sprawach nie zastrzeżonych do kompetencji Rady Robotniczej decyduje dyrektor.

- 13.7. Dyrektor ma obowiązek wstrzymać wykonanie uchwały rady robotniczej w przypadku, gdy uchwała jest sprzeczna z obowiązującymi przepisami lub wskaźnikami planu, albo gdy jej realizacja - jego zdaniem - groziłaby niewykonaniem planu lub przyniosłaby przedsiębiorstwu niepowetowaną stratę, lub też byłaby z innych względów sprzeczna z interesami gospodarczymi Państwa. Wstrzymując wykonanie uchwały, dyrektor obowiązany jest zawiadomić o tym niezwłocznie radę robotniczą i dyrektora jednostki nadrzędnej.
- 13.8. W razie rozbieżności stanowisk rady robotniczej i dyrektora jednostki nadrzędnej, każda ze stron może odwołać się do ministra.
- 13.9. Dyrektor ponosi pełną odpowiedzialność za zarządzanie działalnością przedsiębiorstwa. Dyrektor reprezentuje przedsiębiorstwo wobec organów zwierzchnich i innych jednostek i jest zgodnie z przepisami uprawniony do zaciągania zobowiązań w imieniu przedsiębiorstwa. Dyrektor decyduje w sprawach personalnych przedsiębiorstwa w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy.
- 14.1. Notorycznie wadliwa gospodarka powoduje zawieszenie dyrektora przedsiębiorstwa i ewentualnie innych pracowników kierowniczych przedsiębiorstwa, rozwiązanie Rady Robotniczej i wprowadzenie zarządu tymczasowego w drodze zarządzenia ministra. Wniosek o wprowadzenie zarządu tymczasowego może zgłosić ministrowi odpowiedniego resortu: dyrektor zjednoczenia, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Banku Inwestycyjnego oraz Prezes Najwyższej Izby Kontroli Państwa.
- 14.2. Zawieszenie dyrektora i innych pracowników kierowniczych przedsiębiorstwa w przypadku wprowadzenia zarządu tymczasowego może spowodować postawienie dyrektora i tych pracowników w trybie postępowania dyscyplinarnego przed odpowiednio skonstruowanym kompletem orzekającym. Komplet orzekający, powołany przez właściwego ministra, może orzec o zwolnieniu dyrektora bez odszkodowania lub pozbawienia go prawa do zajmowania stanowisk kierowniczych w przedsiębiorstwach państwowych.

- 15.1. Podstawową formą organizacyjną przedsiębiorstw przemysłowych w aktualnych warunkach naszego kraju winno być przedsiębiorstwo jednozakładowe ze względu na więź załogi jako wyodrębnionego kolektywu, potrzebę prawidłowej działalności organizacji partyjnych, związkowych i społecznych oraz z uwagi na potrzebę umiarkowania wpływu załogi na całość kształtu działalności zakładu i jego wyniki.
- 15.2. Zasadniczym kryterium tworzenia przedsiębiorstw powinna być więź terytorialno-produkcyjna. Oznacza to, że jednostki produkcyjne terytorialnie ze sobą powiązane, mające więź technologiczno-produkcyjną, energetyczną, transportową itp. winny w zasadzie tworzyć jedno przedsiębiorstwo. Dokonywany uprzednio podział takich jednostek na odrębne przedsiębiorstwa dla uzyskania czystości profilu branżowego należy uznać za błędny i poddać analizie i ewentualnej rewizji. Tak nieuzasadnionym był na przykład podział na kilka przedsiębiorstw kopalni i huty Bolesław oraz wielu innych.
16. 1. Zasada przedsiębiorstwa jednozakładowego nie wyklucza jednak w określonych przypadkach, uzasadnionych warunkami ekonomicznymi, po wszechstronnej i gruntownej analizie, celowości tworzenia silniejszych ekonomicznie i zdolnych do bardziej racjonalnej gospodarki przedsiębiorstw wielozakładowych, między innymi w drodze fuzji odrębnych dotychczas przedsiębiorstw. Jak wykazała praktyka (np. działalność Zjednoczonych Zakładów Rowerowych w Bydgoszczy) taka forma organizacyjna przedsiębiorstw daje w konkretnych warunkach szereg poważnych korzyści gospodarczych - m.in. obniżenie kosztów ogólnych, znaczne usprawnienie kooperacji, ściślejszą specjalizację zakładów, skuteczniejsze kierownictwo techniczne.
- 16.2. Przedsiębiorstwo wielozakładowe posiadać powinno jeden zarząd, wspólną księgowość, jeden bilans i rachunek wyników, zadania planowe dla całego przedsiębiorstwa - oraz jedną wspólną Radę Robotniczą.
- 16.3. Zakłady wchodzące w skład przedsiębiorstwa, jeśli znajdują się w oddaleniu od siedziby zarządu, nie mogą być traktowane jako zwykły wydział fabryczny, lecz powinny posiadać szerszy

49

zakres samodzielności. Zakres ten może być różny w różnych przypadkach, w każdym jednak razie powinny one być prowadzone na wewnętrzny rozrachunek, posiadać wydzielony fundusze, mieć określone pełnomocnictwa w dziedzinie zakupów i sprzedaży oraz rachunek w banku.

16.4. Wybory do Rady Robotniczej przedsiębiorstwa winny się odbywać na podstawie regulaminu uwzględniającego odpowiednią reprezentację wszystkich zakładów. Członkowie rady z danego zakładu tworzą zespół, którego uprawnienia określi Rada Robotnicza przedsiębiorstwa, w granicach jej zakresu działania. Organizacje partyjne i związkowe działają w poszczególnych zakładach w ramach obowiązujących zasad.

17.1. Tworzenie wielozakładowych przedsiębiorstw może następować według różnorodnych kryteriów, np.:

a) Przedsiębiorstwa wielozakładowe typu kombinatu, składające się z zakładów, w których następują kolejne fazy przerobu surowca wyjściowego, albo następuje wykorzystanie produktów lub odpadów jednego zakładu w innych zakładach, zwłaszcza przy bliskich między nimi odległościach.

Celowe np. może być łączenie w kombinaty zakładów przemysłu włókienniczego, jeśli w jednym mieście lub w bliskiej odległości można racjonalnie zespolic przędzalnie, tkalnie, wykańczalnie itp. Do rozważenia również jest np. przyłączenie kamieniołomów oraz zakładów przerobu żużla do hut itp.

b) Przedsiębiorstwa wielozakładowe oparte na więzi kooperacyjnej - w wypadku, gdy całość lub zasadnicza część wyrobów jednych zakładów jest stale zużywana przy dalszej produkcji w innych np. odlewnie i kuźnie z fabrykami maszyn, huta szkła z fabryką lamp, fabryki opakowań specjalnych z ich główną odbiorcą.

c) Przedsiębiorstwa wielozakładowe skupiające zakłady tej samej branży - znajdujące się w tej samej miejscowości lub w bliskiej odległości, gdzie połączenie w wspólne przedsiębiorstwo da wyraźne korzyści w wykorzystywaniu warsztatów i innych działów pomocniczych, wzmocnienie kierownictwa oraz obniżkę kosztów ogólnych. Przykładem takich możliwości mogą być fabryki mebli w Bydgoszczy, fabryki cukiernicze w Krakowie, fabryki włókiennicze tego samego profilu w Dzierżoniowie itp.

- 4) Przedsiębiorstwa wielozakładowe oparte o jeden zakład - prowadzący, który jest w stanie udzielać innym skupionym wokół niego małym lub średnim zakładom tej samej branży systematycznej pomocy technicznej, konstrukcyjnej, handlowej, kadrowej. W tym przypadku zarząd przedsiębiorstwa jest wspólny dla wszystkich zakładów, a jego kierownictwo jest równocześnie kierownictwem zakładu prowadzącego. Tego typu połączenie ma już miejsce np. w przypadku podporządkowania małych zakładów chemicznych w Sosnowcu i Zawierciu - Zakładom Elektrochemicznym w Żabkowicach.

17.2. Podjęcie decyzji w sprawie tworzenia wyżej wymienionych typów przedsiębiorstw wielozakładowych powinno być uwarunkowane konkretnym celem gospodarczym i opierać się w każdym wypadku na w pełni uzasadnionym przekonaniu, że zapewni to bezwarunkowo korzyści w zakresie kierowania całością przedsiębiorstw i jego trwałego rozwoju technicznego i ekonomicznego.

B. Zjednoczenia

I.

1. Usamodzielnienie przedsiębiorstw i przekazanie im większych uprawnień, łącznie ze zmianą zakresu i metod planowania gospodarczego, wymaga głębokich zmian w całości struktury organizacji zarządzania przemysłem. Podstawowy kierunek tych zmian winien polegać na stworzeniu form organizacyjnych, zapewniających większą skuteczność planowego oddziaływania przez Państwo na rozwój przemysłu za pośrednictwem przede wszystkim dźwigni ekonomicznych, przy ograniczeniu do niezbędnego minimum stosowania nakazów administracyjnych.
2. Potrzeby rozwojowe przemysłu w ramach gospodarki socjalistycznej, przy istniejącym u nas aparacie wytwórczym, wymagają również przy nowych formach oddziaływania ekonomicznego - grupowania samodzielnych przedsiębiorstw w większe organizmy gospodarcze, zdolne zapewnić prawidłową organizację i koordynację pracy jednostek wytwórczych.
3. Dotychczasowa forma zarządzania przedsiębiorstwami za pośrednictwem centralnych zarządów, stanowiących formalnie składową część ministerstw gospodarczych, wyrosła na gruncie nadmiernej centralizacji decyzji i związanej z tym przewagi administracyj-

nych metod kierowania przemysłem nad ekonomicznymi środkami oddziaływania oraz znacznego uszczuplenia samodzielności przedsiębiorstwa - nie może być dalej utrzymana.

W związku z tym należy ją zastąpić strukturą organizacyjną opartą na nowych zasadach i przy odmiennym charakterze jednostek nadrzędnych, koordynujących działalność przedsiębiorstw.

4. O powołaniu i charakterze nowych jednostek nadrzędnych nad przedsiębiorstwami powinny decydować następujące momenty:
  - a) zadania i uprawnienia jednostek nadrzędnych nie mogą naruszać niezbędnego zakresu samodzielności przedsiębiorstw,
  - b) jednostki nadrzędne powinny reprezentować interesy i kompleksowe problemy rozwojowe określonej branży produkcyjnej lub zespołu powiązanych ze sobą branż przy jednoczesnym zabezpieczeniu ogólnych potrzeb gospodarki narodowej i zagwarantowaniu skutecznego nadzoru,
  - c) o zgrupowaniu przedsiębiorstw w ramach jednostek nadrzędnych powinna decydować analiza struktury branżowej przemysłu oraz powiązań kooperacyjnych, rynkowych i zaopatrzeniowych. Dążenie do stworzenia jednostek nadrzędnych o zdrowej strukturze i racjonalnym zakresie działania powinno stanowić kryterium decydujące,
  - d) jednostki nadrzędne winny rozporządzać realną możliwością kompleksowego rozwiązywania problemów rozwoju całej reprezentowanej przez nie gałęzi przemysłu oraz za pełne zaspokajanie potrzeb gospodarki narodowej w produkty tej gałęzi. Tworzą one wraz z przedsiębiorstwami zwarty organizm gospodarczy.
- 5.1. Nowe jednostki nadrzędne są organizacjami typu gospodarczego, posiadającymi osobowość prawną, odpowiedzialnymi za rozwój reprezentowanej przez nie gałęzi przemysłu oraz za pełne zaspokajanie potrzeb gospodarki narodowej w produkty tej gałęzi. Tworzą one wraz z przedsiębiorstwami zwarty organizm gospodarczy.
- 5.2. Powinny one być materialnie zainteresowane w wynikach gospodarczych należących do nich przedsiębiorstw.
- 5.3. Mogą one prowadzić własną działalność gospodarczą w zakresie usług (np. kompletacja obiektów, projektowanie, zaopatrzenie, zbył).

5.4. Jednostki nadrzędne posiadają znacznie rozszerzony w stosunku do istniejących centralnych zarządów zakres samodzielnej decyzji gospodarczej.

W sprawach, które nie mogą być decydowane w przedsiębiorstwie z uwagi na swój ogólnobranżowy charakter, ostateczną decyzję podejmuje jednostka nadrzędna.

5.5. Dla umożliwienia nowym jednostkom nadrzędnym wykonywania powyższych zadań mogą do nich należeć, poza przedsiębiorstwami wytwórczymi, w zależności od potrzeb i warunków danej branży również jednostki pomocnicze i usługowe, np. zbytu i zaopatrzenia, biura projektów, instytuty naukowo-badawcze, centralne laboratoria branżowe, biura konstrukcyjne itp.

6. Jednostki nadrzędne są organizacjami wiążącymi interesy poszczególnych przedsiębiorstw z interesami całej gospodarki narodowej. W związku z tym ustala się dla nich ogólną nazwę - "zjednoczenie".

7. Grupowanie przedsiębiorstw przemysłowych w jednostki gospodarcze (zjednoczenia) winno być w przemyśle kluczowym ogólną zasadą, nie wyklucza możliwości pozostawienia pewnych przedsiębiorstw poza tymi zgrupowaniami i bezpośredniego podporządkowania ich ministerstwu. Może to mieć np. miejsce wówczas, jeżeli przedsiębiorstwo jest jednostką wielką i obejmuje w zasadzie całą, wyodrębniającą się branżę, względnie jest wielkim przedsiębiorstwem w budowie.

II

8.1. Podstawowym kryterium grupowania przedsiębiorstw w zjednoczenia winno być dążenie do skupienia w jedną organizację gospodarczą całego aparatu wytwórczego branży. Pozwoli to na kompleksowe planowanie rozwoju branży, ułatwi analizę i zaspokajanie potrzeb kraju i handlu zagranicznego w jej wyroby, stworzy przesłanki do ustalania dla przedsiębiorstw właściwego profilu produkcyjnego i ich specjalizacji.

8.2. Dopuszcza się w przypadku branż, obejmujących niewielką liczbę przedsiębiorstw, łączenie kilku pokrewnych branż w jedno zjednoczenie. W związku z nieustannym rozwojem przemysłu, a zwłaszcza z dynamicznym rozwojem niektórych małych obecnie

branż, może po pewnym okresie zaistnieć potrzeba wydzielenia tych branż z wielobranżowych zjednoczeń.

- 9.1. Ponieważ nie zawsze będzie istniała praktyczna możliwość zgrupowania w jednym zjednoczeniu wszystkich przedsiębiorstw danej branży, zainteresowani ministrowie mogą w drodze wspólnego zarządzenia rozszerzyć uprawnienia zjednoczenia, grupującego przeważającą liczbę przedsiębiorstw danej branży, na niektóre określone odcinki działalności innych zjednoczeń i przedsiębiorstw produkujących wyroby tej samej branży. Pozwoli to m.in. na skoordynowane planowanie i realizację planów działalności całej branży.
- Rozszerzone uprawnienia zjednoczenia mogą dotyczyć niektórych funkcji planowania produkcji, bilansowania materiałowego i rozdzielnictwa, zbytu, normalizacji wyrobów i materiałów, prac naukowo-badawczych, konstrukcyjnych, technologicznych itp.
- 9.2. Przyjmuje się zasadę, że zjednoczenia reprezentujące określoną branżę obowiązane jest do świadczenia pomocy techniczno-ekonomicznej i organizacyjnej w dziedzinie danej branży (np. prace konstruktorskie, technologiczne, ekspertyzy ekonomiczne, organizacyjne itp) - dla przedsiębiorstw przemysłu terenowego oraz jednostek spółdzielczych, a także i przedsiębiorstw przemysłu prywatnego produkujących wyroby należące do danej branży. Pomoc ta może być świadczona w formie nieodpłatnej lub odpłatnej - w zależności od jej rodzaju.
- W tym celu zainteresowane jednostki organizacyjne mogą zawierać odpowiednie umowy lub porozumienia.
10. W wypadku istnienia dużej ilości przedsiębiorstw danej branży o złożonym procesie produkcyjnym, można zgrupować je w zjednoczenia branżowo-terytorialne, tj. obejmujące przedsiębiorstwa należące do tej samej branży, położone na określonym terenie (np. jednego lub kilku województw).
- Zbyt wielka bowiem ilość przedsiębiorstw w jednym zjednoczeniu może utrudnić skuteczną koordynację ich działalności. Branżowo-terytorialna forma zjednoczenia może np. mieć zastosowanie w przemyśle węglowym, w przemyśle materiałów budowlanych itd.
- 11.1. Obok branżowych i branżowo-terytorialnych form tworzenia zjednoczeń, można grupować przedsiębiorstwa w zjednoczenia według

więzi kooperacyjnej. To kryterium organizacyjne należy w szczególności stosować tam, gdzie problemy kooperacji wpływają w decydujący sposób na tok produkcji i wyniki gospodarcze przedsiębiorstw, jak np. w przemyśle maszynowym. Słuszność i efektywność ekonomiczną takiej właśnie formy organizacyjnej znalazła praktyczne potwierdzenia m.in. w doświadczeniach przemysłu okrętowego.

Fabryki kooperujące, skupione w zjednoczeniu tego typu, mogą należeć do różnych gałęzi przemysłu np. huty szkła w przemyśle lamp elektrycznych, fabryki skrzynek w przemyśle radiowym i tp.

11.2. Podstawowym warunkiem włączenia przedsiębiorstw kooperujących w skład zjednoczenia powinno być stałe przeznaczenie przeważającej części produkcji tych przedsiębiorstw dla potrzeb zjednoczenia, przy czym produkcja kooperantów dostosowuje się do specyficznych potrzeb odbiorców.

12.1. Przy tworzeniu nowych zjednoczeń należy obecną przynależność przedsiębiorstw do centralnych zarządów skonfrontować z podanymi wyżej, podstawowymi kryteriami grupowania przedsiębiorstw i w oparciu o tę konfrontację dokonać niezbędnych przegrupowań. Przegrupowania te nie powinny ograniczać się do jednego resortu, lecz powinny uwzględnić konieczność przesunięcia niektórych przedsiębiorstw między resortami.

W tym celu należy w oparciu o nowe kryteria dokonać krytycznego przeglądu przynależności resortowej przedsiębiorstw. Znajdzie przy tym także potrzeba przesunięcia pewnej ilości przedsiębiorstw z przemysłu kluczowego pod zarząd rad narodowych, a w niektórych przypadkach z państwowego przemysłu drobnego do kluczowego.

12.2. Przed utworzeniem zjednoczenia należy w każdym pojedynczym przypadku przeprowadzić pełną, wszechstronną analizę celowości zgrupowania w nim przedsiębiorstw, biorąc pod uwagę nie tylko aktualny stan ich produkcji i powiązań rynkowych, ale także ich perspektywy rozwojowe.

Należy zwrócić uwagę, że sprawne kierownictwo branżą wymaga stabilizacji jej struktury organizacyjnej. Dlatego należy tak ją ustalić, ażeby możliwie uniknąć późniejszych zmian w zgrupowaniu przedsiębiorstw.

- 12.3. Należy dążyć do tego, ażeby siedziby zjednoczeń znajdowały się w miejscu największego skupienia terenowego przedsiębiorstw danej branży. Jest to jeden z niezbędnych warunków sprawnej koordynacji działalności.
- 12.4. Utworzenie, likwidacja, łączenie i przekształcenie zjednoczenia następuje w drodze uchwały Rady Ministrów.

III

- 13.1. Struktura organizacyjna i zakres działania poszczególnych zjednoczeń powinny być dostosowane do charakteru danej branży. Odmienność rozwiązań może dotyczyć np. potrzeby lub zbędności powołania centralnych ogniw zbytu lub zaopatrzenia, wykonywania funkcji bilansowo-rozdziałowych w zakresie zaopatrzenia, prowadzenia zakładów naukowo-badawczych, biur konstrukcyjnych itp.
- Różnice wystąpią również w zależności od charakteru kooperacji i zmienności programów produkcyjnych, stopnia nasilenia zadań inwestycji centralnych itp.
- 13.2. Zjednoczenie może mieć charakter bądź głównie koordynacyjny i stosować tylko niewielką liczbę wskaźników dyrektywnych dla przedsiębiorstw, dokonując tylko w ograniczonym zakresie redystrybucji środków finansowych, bądź też kierować działalnością przedsiębiorstw przez ustalenie wielostronnie wiążących zadań co może mieć miejsce np. w zjednoczeniach o dużym udziale zadań typu kooperacyjnego.
14. Do zakresu działania zjednoczenia należy w szczególności:
- Opracowywanie przy współpracy z przedsiębiorstwami projektów perspektywicznych i wieloletnich planów rozwoju branży lub zespołu branż reprezentowanych przez zjednoczenie,
  - Ustalanie zakresu specjalizacji przedsiębiorstw,
  - Zabezpieczanie wykonania zadań branżowego wycinka Narodowego Planu Gospodarczego przez:
    - ustalenie rocznych zadań planowych w oparciu o dyrektywne wskaźniki ustalone dla danej branży w N.P.G.,
    - stosowanie odpowiednich środków ekonomicznych m.in. przez politykę cen rozliczeniowych, regulowanie budżetów materialnego zainteresowania przedsiębiorstw w ramach ogólnych norm państwowych, ustalenie normatywów podziału zysku

dla poszczególnych przedsiębiorstw kryteriów promowania personelu kierowniczego, politykę rozdziału materiałów deficytowych itp.

- 3/ kontrolę przebiegu realizacji planów przedsiębiorstw i całego planu branży, a w szczególności planu inwestycji scentralizowanych,
  - 4/ interwencje w innych zjednoczeniach i organach administracyjnych dla zabezpieczenia wykonania przyjętych zadań Narodowego Planu Gospodarczego, a w szczególności dla wykonania inwestycji scentralizowanych.
- d) Zlecenie przedsiębiorstwom przekonsultowanych z nimi dodatkowych zadań produkcyjnych w ciągu roku, przy rekompensacie finansowej ewentualnych ujemnych dla przedsiębiorstw skutków ekonomicznych, oraz przy zapewnieniu niezbędnego zaopatrzenia materiałowego.
- e) Gromadzenie i redystrybucja środków finansowych między przedsiębiorstwa.
- Środki finansowe zjednoczenia przeznaczone dla redystrybucji powstają z:
- 1/ wpłat przedsiębiorstw pochodzących z zysku,
  - 2/ części fundusza amortyzacyjnego przedsiębiorstw, przeznaczonego do redystrybucji,
  - 3/ różnicy cen zbytu i cen rozliczeniowych tam, gdzie one są stosowane, po potrąceniu podatku obrotowego,
  - 4/ niewykorzystanych przez przedsiębiorstwa dotacji budżetowych.
- Niezależnie od powyższego przedsiębiorstwa mogą na podstawie uchwały kolegium zjednoczenia przeznaczyć część zysku, pozostającą w przedsiębiorstwie oraz część własnych środków inwestycyjnych na wspólne inwestycje.
- f) Przeprowadzanie rozliczeń z budżetem Państwa z tytułu zysków i strat przedsiębiorstw, a w związku z tym dokonywanie rozdziału państwowych dotacji obrotowych dla przedsiębiorstw deficytowych.
- g) Rewizja i przyjmowanie rocznych bilansów przedsiębiorstw.
- h) Wnioskowanie o celowości inwestycji scentralizowanych oraz zatwierdzanie projektów i kosztorysów tych inwestycji.

- i) Koordynacja działalności przedsiębiorstw w zakresie inwestycji zdecentralizowanych, pochodzących ze środków zjednoczenia oraz inicjowanie inwestycji na wspólne potrzeby przedsiębiorstw z ich własnych środków.
- j) Inicjowanie i organizowanie prac naukowo-badawczych; zatwierdzanie planu prac podległych sobie instytutów i placówek naukowo-badawczych; organizowanie i koordynowanie prac normalizacyjnych.
- k) Organizacja wymiany doświadczeń technicznych i organizacyjnych itp.
- l) Inicjowanie nowych, ważnych produkcji i przedsięwzięć technicznych.
- m) W wypadkach niezbędnych organizowanie centralnych biur lub przedsiębiorstw zbytu i zaopatrzenia.
- n) Ustalanie bilansów i rozdzielników w zakresie zaopatrzenia w artykuły centralne rozdzielane; Udział w przygotowaniu i realizacji transakcji zagranicznych za zgodą i na warunkach określonych przez Ministra Handlu Zagranicznego wyrażoną w porozumieniu z właściwym ministrem; (i właściwego ministra.) Prowadzenie za zgodą Ministerstwa Handlu Zagranicznego biur lub przedsiębiorstw handlu zagranicznego.
- o) Opracowywanie wniosków odnośnie polityki cen; Ustalanie cen w obrocie kooperacyjnym, jeśli ceny te nie są określone w cennikach, oraz cen na wyroby gotowe, w ramach uprawnień ustalonych przez Ministra; Ustalanie w określonych przypadkach cen rozliczeniowych dla przedsiębiorstw.
- p) Udział w przygotowaniu układów zbiorowych. Kwalifikowanie przedsiębiorstw do poszczególnych kategorii płacowych w przypadku przekazania tych uprawnień przez ministra. Określenie zasad i warunków tworzenia funduszu nagród dla przedsiębiorstw w ramach ogólnych ustaleń.
- r) Wnioskowanie w sprawach powoływania i odwoływania dyrektorów przedsiębiorstw po zaopiniowaniu lub na wniosek Rad Robotniczych.
- s) Wnioskowanie w sprawie wprowadzenia w przedsiębiorstwie o no-

torycznie wadliwej gospodarce - zarządów tymczasowych. Nadzór nad działalnością tych zarządów i ustalanie planów uzdrowienia gospodarki tych przedsiębiorstw.

- t) Wnioskowanie w sprawach tworzenia i likwidacji przedsiębiorstw oraz wydawanie opinii w tych sprawach.
- u) Wykonywanie określonych uprawnień i udzielanie pomocy fachowej przedsiębiorstwom należącym do danej branży, a nie wchodzącym w skład zjednoczenia (Środnie z punktem 9.1. i 9.2.).

15. Jedną z najbardziej podstawowych funkcji zjednoczeń winna być systematyczna ocena całokształtu działalności gospodarczej oraz rewizja podległych przedsiębiorstw. Szczególnej uwagi ze strony zjednoczeń wymaga systematyczna kontrola prawidłowości obliczeń zarobków i premii w przedsiębiorstwach.

Nadwyżki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwo w sposób nieprawidłowy i niezasłużony, a ujawnione przez rewizję będą przekazywane do funduszu rezerwowego zjednoczenia z przeznaczeniem na redystrybucję.

IV.

- 16. Dyrektora zjednoczenia i jego zastępców mianuje minister. Dyrektor kieruje zjednoczeniem zgodnie z zasadą jednoobcowego kierownictwa i odpowiada za jego działalność.
- 17.1. Dla zapewnienia przedsiębiorstw wpływu na działalność zjednoczenia tworzy się przy zjednoczeniach kolegia pod przewodnictwem dyrektora zjednoczenia, złożone z dyrektorów wchodzących w skład zjednoczenia przedsiębiorstw oraz z zastępców dyrektora zjednoczenia.
- 17.2. Kolegium zjednoczenia jest organem doradczo-opiniotwórczym z uprawnieniami do stanowienia w określonych sprawach.
- 17.3. Kolegium rozpatruje i opiniuje sprawy: planów perspektywicznych, wieloletnich i rocznych danej branży; kierunków specjalizacji przedsiębiorstw; zadań rocznych ustalonych przez zjednoczenie dla przedsiębiorstw; polityki rozdzielnictwa materialowego; cen rozliczeniowych; ustalania normatywów podziału zysku przedsiębiorstw; regulacji zasad wynagradzania i premii pracowników przedsiębiorstw; ustalania dodatkowych zadań dla przedsiębiorstw; oceny działalności danej grupy

zjednoczonych przedsiębiorstw (branży) oraz inne zagadnienia ustalone w statucie zjednoczenia.

- 17.4. Jako organ stanowiący, kolegium podejmuje uchwały w sprawach: redystrybucji środków finansowych w zakresie nie unormowanym przepisami; podejmowania inwestycji wspólnych dla danej grupy przedsiębiorstw finansowych ze środków własnych tych przedsiębiorstw (inwestycje zdecentralizowane); wspólnych akcji organizowanych i prowadzonych przez zjednoczenie na rzecz zjednoczonych przedsiębiorstw i finansowanych z ich środków, oraz w innych sprawach wyraźnie określonych w statucie zjednoczenia. Przyjmuje się ogólną zasadę, że większe skoncentrowanie w zjednoczeniu decyzji w sprawach działalności przedsiębiorstw powinno pociągnąć za sobą odpowiednie rozszerzenie uprawnień kolegium.
- 17.5. Obrady kolegium powinny odbywać się co najmniej raz na kwartał. Uchwały kolegium zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów, decyduje głos przewodniczącego. Członek kolegium może zastrzec sobie umieszczenie w protokole odmiennego stanowiska. Protokoły z posiedzeń przesyłane są w odpisie do wiadomości właściwemu ministrowi.
- 17.6. W posiedzeniach kolegium mogą brać udział przedstawiciele odpowiednich organów związków zawodowych.
- 18.1. Oprócz kolegium mogą być powoływane przy zjednoczeniach Rady Techniczno-Ekonomiczne o charakterze doradczym, złożone z naukowców i specjalistów, z przedstawicieli Prezydium Rad Narodowych i Związków Zawodowych, z działaczy gospodarczych i społecznych, oraz przedstawicieli odbiorców i dostawców.
- 18.2. Przewodniczącym Rady Techniczno-Ekonomicznej winien być z urzędu dyrektor zjednoczenia. Przedmiotem obrad Rady Techniczno-Ekonomicznej będą zasadnicze sprawy stanu i rozwoju reprezentowanego przez zjednoczenie przemysłu, a więc także sprawy jak: plany perspektywiczne i wieloletnie, koncepcje i założenia budowy nowych obiektów przemysłowych, uruchamianie nowych, ważnych rodzajów wyrobów itp. Szczegółowy zakres działania Rady ustali statut zjednoczenia.

- 18.3. Na zebrania kolegium zjednoczenia oraz Rady Techniczno-Ekonomicznej mogą być zapraszani przedstawiciele Rad Robotniczych zgrupowanych w zjednoczeniu przedsiębiorstw.

VI.

- 19.1. Zjednoczenia będą się utrzymywały z wpłat należących do nich przedsiębiorstw w ramach preliminarza zatwierdzonego przez ministra. Ponadto przez przedsiębiorstwa koszty utrzymania zjednoczenia będą obciążały ich koszty własne.
- 19.2. W związku z rozszerzeniem uprawnień przedsiębiorstw i związaną z tym koniecznością zasadniczego zmniejszenia bezpośredniej ingerencji w operatywną działalność przedsiębiorstw, należy przeciwdziałać zmniejszeniu stanu zatrudnienia w zjednoczeniach, w porównaniu do obecnego stanu zatrudnienia w centralnych zarządkach przemysłu.
- Przy ustalaniu ilości etatów osobowych zjednoczenia należy wziąć pod uwagę stopień decentralizacji uprawnień na przedsiębiorstwa oraz zakres koncentracji w zjednoczeniu działalności usługowej i pomocniczej na rzecz przedsiębiorstw.
- 19.3. Szczegółowy zakres działania, uprawnienia, strukturę organizacyjną oraz wykaz przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu ustala statut zjednoczenia uchwalony uchwałą Rady Ministrów na wniosek właściwego ministra.

C. Ministerstwo

- 1.1. Ministerstwo realizuje ogólną politykę gospodarczą Rządu w zakresie podległych mu gałęzi przemysłu, z uwzględnieniem perspektyw, kierunków, proporcji i tempa rozwoju przemysłu zgodnie z potrzebami gospodarki narodowej, sprawując: koordynację międzybranżową oraz nadzór państwowy i kontrolę nad działalnością podległych mu jednostek organizacyjnych.
- 1.2. Ministerstwo stosuje ściśle określone formy oddziaływania na działalność nadzorowanych jednostek organizacyjnych, nie uszczuplając ich samodzielności i nie ograniczając ich inicjatywy. Formy te powinny polegać na stosowaniu środków ekonomicznego oddziaływania oraz w niezbędnym zakresie - nakazów administracyjnych. Statuty ministerstw i podległych jednostek winny wyraźnie rozgraniczyć podział ich kompetencji.

- 1.3. Należy w możliwie największym stopniu odciążyć ministerstwa od operatywnego zarządzania działalnością gospodarczą, a skoncentrować ich uwagę na węzłowych, problemowych oraz długofalowych zagadnieniach przemysłu.
- 1.4. Oprócz zjednoczeń i przedsiębiorstw mogą podlegać ministerstwu inne jednostki organizacyjne, ^{które} zajmując się problematyką ogólnoresortową, nie mogą wchodzić w skład przedsiębiorstw lub zjednoczeń, jak np. ogólnoresortowe instytuty naukowo-badawcze i ogólnoresortowe biura projektowe.
- 1.5. W zakresie ustalonym przepisami prawnymi minister sprawuje nadzór państwowy nad określonymi dziedzinami działalności gospodarczej i administracji oraz zwierzchni nadzór nad działalnością organów państwowej administracji terenowej.

Do zakresu działania ministerstwa należy w szczególności:

- a) ustalanie perspektywicznych i wieloletnich planów gospodarczych oraz ustalanie na podstawie N.P.G. rocznych zadań planowych wyrażonych podstawowymi wskaźnikami dyrektywnymi dla zjednoczeń i podległych mu bezpośrednio jednostek organizacyjnych;
- b) kontrola realizacji zadań planowych przez jednostki podległe oraz czuwanie nad wykonaniem Narodowego Planu Gospodarczego przez gałąź gospodarki narodowej, za którą ministerstwo ponosi odpowiedzialność;
- c) polityka rozwoju technicznego nadzorowanych przez resort gałęzi przemysłu i podejmowanie decyzji odnośnie inwestycji scentralizowanych;
- d) polityka płac i polityka socjalna w odniesieniu do podległego mu przemysłu, a w szczególności zawieranie układów zbiorczych; sprawy tworzenia i likwidacji przedsiębiorstw;
- e) ustalanie cen na wyroby podległych mu przemysłów, a wyjątkiem zastrzeżonych do decyzji Rządu i innych organów państwowych;
- f) polityka w zakresie zbytu i zaopatrzenia, bilansowanie oraz rozdzielnictwo surowców i materiałów centralnie rozdzielanych;

- g) polityka przygotowania kadr i podwyższenia ich kwalifikacji;
- h) rozpatrywanie w trybie nadzoru odwołań od decyzji nadzorowanych jednostek organizacyjnych;
- i) kontrola legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działania podległych jednostek;
- j) współpraca z zagranicą.

- 2.1. Aparat ministerstwa winien być stosunkowo nieliczny, ale wysoko kwalifikowany. Ilość komórek organizacyjnych ministerstwa ulegnie zmniejszeniu i koncentracji według problemów tematycznie powiązanych.
- 2.2. Struktura wewnętrzna organizacji ministerstwa zależeć będzie od wielu czynników, jak np.: rodzaju i ilości nadzorowanych branż przemysłowych oraz innych dziedzin działalności, ilości podległych bezpośrednio jednostek organizacyjnych, zakresu sprawowanego nadzoru państwowego itp.
- 2.3. W zasadzie będą występowały poza zbiorczym planowaniem dwa rodzaje zagadnień, a mianowicie:
  - 1) zagadnienie techniczne, obejmujące zagadnienia studiów techniczno-ekonomicznych, rozwoju i postępu technicznego, prac naukowo-badawczych, inwestycji i prac projektowo-konstrukcyjnych oraz współpracy z zagranicą,
  - 2) zagadnienia ekonomiczne, obejmujące zagadnienia płac, kosztów i cen, ewidencji rachunkowej i statystycznej, analizy finansowo-ekonomicznej oraz zagadnień obrotu towarowego.
- 3.1. Przy ministrze działa kolegium jako organ opiniodawczy i doradczy. Członkami kolegium są z urzędu zastępcy ministra oraz powołani przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra dyrektorzy departamentów i dyrektorzy zjednoczeń. Kolegium działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez ministra.
- 3.2. Przy ministrze działa Rada Naukowo-Techniczna, (Techniczno-Ekonomiczna) będąca organem opiniodawczym i doradczym. Zakres i tryb oraz skład Rady określony jest w regulaminie rady, zatwierdzonym przez ministra.

Załącznik do "Wytycznych w sprawie zmian struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego".

PRZYKŁADOWY
STATUT ZJEDNOCZENIA

Spis treści

- I. Podstawa prawna
- II. Cel i zadania Zjednoczenia
- III. Władze Zjednoczenia:
  - A. Dyrektor
  - B. Kolegium
  - C. Rada Techniczno-Ekonomiczna
- IV. Zasady działania Zjednoczenia:
  - A. Planowanie
  - B. Inwestycje
  - C. Postęp techniczny
  - D. Zaopatrzenie i zbył
  - E. Ceny
  - F. Organizacja pracy, zatrudnienie, płace i sprawy socjalne
  - G. Gospodarka finansowa
  - H. Kontrola.
- V. Preliminarz dochodów i wydatków Zjednoczenia
- VI. Postanowienia szczególne
- VII. Przepisy końcowe.

I. Podstawa prawna

§ 1.

Zjednoczenie ....., zwane dalej Zjednoczeniem, działa na podstawie dekretu o przedsiębiorstwach państwowych z dnia 26 października 1950 r. (Dz.U. nr 49, poz. 43) zmienionego ..... uchwały nr ..... Rady Ministrów z dnia ..... w sprawie ..... oraz niniejszego statutu.

§ 2.

W Zjednoczeniu zgrupowane są przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne podane w wykazie stanowiącym załącznik do statutu.

§ 3.

Siedzibą Zjednoczenia jest .....

§ 4.

Zjednoczenie posiada osobowość prawną i podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

§ 5.

Zjednoczenie działa wg zasad rozrachunku gospodarczego.

II. Cel i zadania Zjednoczenia

§ 6.

Celem Zjednoczenia jest: urzeczywistnianie zadań polityki gospodarczej i socjalnej państwa w zakresie kompleksowego rozwoju reprezentowanej gałęzi przemysłu zgodnie z kierunkiem ustalonym w planach gospodarki narodowej, koordynowanie i organizowanie współpracy zjednoczonych przedsiębiorstw, popieranie i udzielanie pomocy w rozwijaniu i wprowadzaniu w życie postępu technicznego i organizacyjnego, inicjowanie i organizowanie badań naukowych dla potrzeb reprezentowanej gałęzi przemysłu oraz dbanie o podniesienie poziomu ekonomicznej działalności zjednoczonych przedsiębiorstw.

§ 7.

Zjednoczenie realizuje swoje cele przez:

- 1) ustalanie zgodnie z narodowymi planami gospodarczymi

- kierunków rozwoju przedsiębiorstw przemysłowych i innych jednostek organizacyjnych zgrupowanych w Zjednoczeniu, w oparciu o analizę stanu i potrzeb rynku wewnętrznego i możliwości eksportowych;

- 2) ustalanie rocznych zadań planowych dla przedsiębiorstw w oparciu o dyrektywne wskaźniki NPG;
- 3) opracowywanie zbiorczych planów działalności reprezentowanej przez Zjednoczenie gałęzi przemysłu;
- 4) koordynowanie działalności danej gałęzi przemysłu w celu osiągnięcia ustalonych dla niej zadań planowych i zaspokojenia potrzeb rynku, zwłaszcza przez ustalanie zakresu specjalizacji przedsiębiorstw i ich profilu produkcyjnego, właściwe rozmieszczanie zleceń produkcyjnych, organizowanie i nadzór nad kooperacją w ramach danej gałęzi przemysłu i kooperacją międzybranżową, czuwanie nad dopływem materiałów do produkcji, itp.;
- 5) kontrolę przebiegu realizacji planów i wykonania ważniejszych dostaw przez przedsiębiorstwa, a w szczególności wykonania planów inwestycji scentralizowanych oraz pomoc w usuwaniu przeszkód, których przedsiębiorstwa same nie są w stanie usunąć;
- 6) stosowanie w danej gałęzi przemysłu odpowiednich środków ekonomicznych, jak polityki cen rozliczeniowych, regulowania bodźców materialnego zainteresowania, zgodnie z ogólnymi normami państwowymi, ustalania normatywów podziału zysku dla poszczególnych przedsiębiorstw, kryteriów premiowania personelu kierowniczego, polityki rozdziału materiałów deficytowych itp.;
- 7) podejmowanie decyzji i rozstrzyganie spraw wynikłych w trakcie działalności przedsiębiorstw, które wykraczają poza ich uprawnienia, bądź dotyczą całej gałęzi przemysłu, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 8) ustalanie wytycznych obrotu towarowego w zakresie artykułów danej branży dla zapewnienia zaopatrzenia rynku krajowego w dane artykuły i zadośćuczynienia wymogom handlu zagranicznego;
- 9) nadzór i pomoc w zapewnieniu przedsiębiorstwom właściwego stanu technicznego i organizacyjnego, przenoszenie, rozpowszechnianie i pomoc w wprowadzaniu w życie przodujących metod i doświadczeń z zakresu techniki, organizacji i ekonomiki, a zwłaszcza z zakresu racjonalnej gospodarki materiałami i energią;

- 66
- 10) inicjowanie i organizowanie prac badawczych normalizacyjnych i unifikacyjnych w danej gałęzi przemysłu oraz organizowanie współpracy nauki z praktyką;
  - 11) kontrola i ocena całokształtu działalności przedsiębiorstw zgrupowanych w Zjednoczeniu;
  - 12) przedstawianie właściwemu ministerstwu wniosków i projektów wymagających akceptacji, zgodnie z zakresem działania ministerstwa i obowiązującymi przepisami oraz składanie okresowych sprawozdań przewidzianych odpowiednimi przepisami;
  - 13) współdziałanie z właściwymi organami państwowymi i społecznymi w urzeczywistnianiu celów polityki socjalnej;
  - 14) udzielanie pomocy technicznej, ekonomicznej i organizacyjnej przedsiębiorstwom państwowym, spółdzielczym i prywatnym należącym do branży reprezentowanej przez Zjednoczenie, a nie zgrupowanych w Zjednoczeniu.

III. Władze i organy Zjednoczenia

A. Dyrektor

§ 8.

1. Na czele Zjednoczenia stoi dyrektor, który kieruje całokształtem jego działalności i ponosi za nią odpowiedzialność.
2. Dyrektor kieruje Zjednoczeniem zgodnie z zasadą jednoosobowego kierownictwa.

§ 9.

1. Dyrektora Zjednoczenia mianuje i zwalnia właściwy minister.
2. Na wniosek dyrektora Zjednoczenia minister mianuje i zwalnia jego zastępców: .....

§ 10.

1. Do zakresu działania dyrektora Zjednoczenia należy w szczególności:
  - a) zapewnianie prawidłowego działania Zarządu Zjednoczenia;
  - b) ustalanie schematu organizacyjnego i regulaminu Zjednoczenia;
  - c) reprezentowanie i zastępowanie Zjednoczenia na zewnątrz, składanie w jego imieniu oświadczeń z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych;

- d) przedstawianie właściwemu ministrowi wniosków o powoływaniu i odwoływaniu dyrektorów przedsiębiorstw należących do Zjednoczenia, w porozumieniu z radami robotniczymi;
  - e) podejmowanie decyzji i wydawanie zarządzeń zgodnie z zakresem działania Zjednoczenia, po zasięgnięciu opinii Kolegium, stosownie do jego uprawnień;
  - f) decydowanie w sprawach personalnych aparatu Zjednoczenia, zaszeregowania pracowników, przyznawania nagród i premii, z zachowaniem odpowiednich przepisów;
  - g) powoływanie komisji ekspertów dla opracowania ważnych zagadnień podległej gałęzi przemysłu;
  - h) rozstrzyganie spraw i podejmowanie decyzji dotyczących zagadnień wniesionych przez kierownictwo przedsiębiorstw, np. w przypadku zawieszenia przez dyrektora przedsiębiorstwa uchwały rady robotniczej.
2. Dyrektor Zjednoczenia może przekazać poszczególnym przedsiębiorstwom określone uprawnienia dotyczące niektórych funkcji Zjednoczenia.

B. Kolegium Zjednoczenia

§ 11.

- 1. Kolegium Zjednoczenia jest w zasadzie organem opiniodawczym i doradczym i tylko w sprawach wymienionych w § 12 ust. 2 podejmuje uchwały posiadające moc obowiązującą dla dyrektora Zjednoczenia.
- 2. W skład Kolegium wchodzi: dyrektor Zjednoczenia, jego zastępcy oraz dyrektorzy przedsiębiorstw przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu.
- 3. Przewodniczącym Kolegium jest z urzędu dyrektor Zjednoczenia.
- 4. Kolegium podejmuje uchwały zwykłą większością głosów. Uchwały dla swej ważności wymagają zatwierdzenia przez dyrektora Zjednoczenia. Uchwały podjęte w sprawach wymienionych w § 12 ust. 2 posiadają moc obowiązującą.
- 5. Członkowie Kolegium mogą zastrzec sobie w protokole odrębne stanowisko w sprawach będących przedmiotem uchwał Kolegium. Odpisy protokołów z posiedzeń Kolegium przesyłane są do wiadomości właściwemu ministrowi.

6. W przypadku podjęcia decyzji sprzecznej z uchwałą Kolegium dyrektor Zjednoczenia winien w terminie siedmiodniowym zawiadomić o swej decyzji ministra i członków Kolegium.

§ 12.

1. Kolegium rozpatruje sprawy przedstawione przez dyrektora lub wniesione przez członków Kolegium, mające podstawowe znaczenie dla całej gałęzi przemysłu.

Do zakresu spraw wymagających opinii Kolegium Zjednoczenia należy w szczególności:

- a) rozdział zadań planowych rocznych (wieloletnich) oraz zadań dodatkowych;
  - b) sprawy kierunków specjalizacji przedsiębiorstw, rozdzielnictwa materiałowego, cen rozliczeniowych, normatywów podziału zysku przedsiębiorstw, zasad wynagradzania i premiovania pracowników przedsiębiorstw;
  - c) preliminarz budżetowy Zjednoczenia wraz z jego strukturą wewnętrzną organizacji;
  - d) ocena okresowych i rocznych wyników działalności reprezentowanej gałęzi przemysłu.
2. Kolegium zwykłą większością głosów podejmuje uchwały mające moc obowiązującą w sprawie:
- a) ustalania kierunków wydatkowania i limitu redystrybucji środków finansowych pozostawionych odpowiednimi przepisami w dyspozycji Zjednoczenia;
  - b) podejmowania wspólnych dla danej grupy przedsiębiorstw inwestycji finansowanych ze środków własnych tych przedsiębiorstw (inwestycje zdecentralizowane);
  - c) organizowanie wspólnych dla przedsiębiorstw przedsięwzięć, finansowanych z ich środków.

§ 13.

Kolegium winno się zbierać co najmniej raz na kwartał.

C. Rada Techniczno-Ekonomiczna

§ 14.

1. Przy Zjednoczeniu działa Rada Techniczno-Ekonomiczna jako organ doradczy w sprawach mających istotne znaczenie dla działalności

Zjednoczenia, powoływana przez dyrektora Zjednoczenia.

2. W skład Rady Techniczno-Ekonomicznej wchodzi wybitni specjaliści zarówno spośród pracowników Zjednoczenia i należących do jednostek organizacyjnych, jak również specjaliści, pracownicy nauki, działacze gospodarczy i społeczni spoza Zjednoczenia i należących do niego przedsiębiorstw oraz przedstawiciele związków zawodowych.
3. Rada Techniczno-Ekonomiczna rozpatruje sprawy przedstawione przez dyrektora, a w szczególności sprawy:
  - a) rozwoju przemysłu;
  - b) uruchamiania nowych ważnych rodzajów wyrobów;
  - c) profilów produkcyjnych względnie specjalizacji zakładów;
  - d) inwestycji.
4. Przewodniczącym Rady Techniczno-Ekonomicznej jest dyrektor Zjednoczenia.
5. Rada Techniczno-Ekonomiczna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.

IV. Zasady działania Zjednoczenia

A. Planowanie

§ 15.

W zakresie planowania, Zjednoczenie:

- a) opracowuje perspektywiczne i wieloletnie plany rozwoju przemysłu (budowa nowych zakładów, modernizacja istniejących, zmiany zakresów produkowanych asortymentów, specjalizacja zakładów itp.);
- b) rozdziela planowe roczne zadania na poszczególne przedsiębiorstwa i po zasięgnięciu ich opinii zatwierdza dyrektywne wskaźniki:
  - 1) wartości produkcji towarowej w cenach zbytu, w tym wartości produkcji przeznaczonej na rynek; w miejsce tych wskaźników dopuszcza się również stosowanie wskaźnika produkcji czystej lub innych wskaźników charakteryzujących zadania jednostek podległych;
  - 2) ilości produkcji najważniejszych asortymentów;
  - 3) funduszu płac ogółem (łącznie z funduszem bezosobowym);

- 4) wysokości wpłaty zysku (akumulacji) do budżetu państwa (lub wysokości dotacji na pokrycie strat);
  - 5) limitu na inwestycje scentralizowane;
- c) w porozumieniu z przedsiębiorstwami dokonuje w uzasadnionych przypadkach zmian w ich rocznych planach, przewidując w razie konieczności odpowiednią kompensatę finansową dla pokrycia powstałych w związku z tym ujemnych skutków finansowych.

B. Inwestycje

§ 16.

1. Zjednoczenie zatwierdza założenia, projekty wstępne i zbiorcze zestawienia kosztów inwestycji scentralizowanych z wyjątkiem obiektów zastrzeżonych do decyzji ministra i innych organów państwowych.
2. Powołuje komisje do ostatecznego odbioru obiektów inwestycji scentralizowanych i przekazania ich do eksploatacji, z wyjątkiem przypadków zastrzeżonych do decyzji ministra.
3. Inicjuje wykonywanie wspólnych inwestycji zdecentralizowanych.

C. Postęp techniczny

§ 17.

Zjednoczenie opracowuje wieloletnie plany rozwoju postępu technicznego, zatwierdza zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednie normy i warunki techniczne, popiera ruch wynalazczości i racjonalizacji, ustala plany współpracy z zagranicą w zakresie postępu technicznego w danej gałęzi przemysłu, zatwierdza plany działalności placówek badawczych, biur projektów itp. zgrupowanych w Zjednoczeniu.

D. Zaopatrzenie i zbyt.

§ 18.

Dla wykonania zadań w zakresie zaopatrzenia i zbytu w wypadkach ekonomicznie uzasadnionych Zjednoczenie może utworzyć odpowiednie jednostki organizacyjne (np. Biuro Zbytu, Centralę Zaopatrzenia) działające na rozrachunku gospodarczym. Utworzenie tych jednostek następuje w trybie obowiązujących przepisów.

§ 19.

1. Do Zjednoczenia należy ustalanie bilansów i rozdzielnictwo materiałów centralnie rozdzielanych.

2. Zjednoczenie udziela przedsiębiorstwom zezwoleń na sprzedaż wyrobów bez pośrednictwa centralnej jednostki zbytu w wypadkach ekonomicznie uzasadnionych. (Dotyczy wypadku istnienia scentralizowanego zbytu).
3. Zjednoczenie sporządza projekty planów dostaw eksportowych i importowych, opiniuje wnioski importowe w zakresie artykułów produkowanych przez przedsiębiorstwa należące do Zjednoczenia.

§ 20.

1. Zjednoczenie może brać udział w przygotowaniu i realizacji transakcji handlu zagranicznego za zgodą i na warunkach określonych przez Ministra Handlu Zagranicznego, wyrażoną w porozumieniu z właściwym ministrem.
2. Za zgodą Ministra Handlu Zagranicznego i właściwego ministra Zjednoczenie może prowadzić Biuro eksportu i importu.

E. C e n y

§ 21.

Zjednoczenie przedstawia odpowiednim organom wnioski w zakresie polityki cen, opracowuje projekty cenników, zatwierdza ceny w obrocie kooperacyjnym oraz może ustalać ceny na wyroby gotowe, o ile właściwy organ prawo to przekazuje Zjednoczeniu. W określonych przypadkach Zjednoczenie ustala ceny rozliczeniowe dla przedsiębiorstw.

F. Sprawy organizacji, zatrudnienia, płac
i socjalne.

§ 22.

1. Zjednoczenie analizuje stan organizacji w danej gałęzi przemysłu, współdziała z jednostkami zjednoczonymi w zakresie podniesienia poziomu organizacji np. przez rozpowszechnianie i przenoszenie doświadczeń w dziedzinie przodujących metod pracy, organizowanie ośrodków poradnictwa organizacyjnego, itp. Zjednoczenie współdziała z placówkami naukowymi w zakresie inicjowania prac i wprowadzania w życie nowych, racjonalnych metod organizacji oraz śledzi postęp w zakresie organizacji i kierownictwa w kraju i za granicą.

§ 23.

1. Zjednoczenie rozdziela w odpowiednim trybie fundusz płac między podległymi przedsiębiorstwami, bada ich strukturę zatrudnienia

oraz dynamikę płac.

2. Zjednoczenie bierze udział w przygotowaniu i zawieraniu umów zbiorowych oraz uczestniczy w opracowaniu taryfikatorów kwalifikacyjnych i tabel płac.
3. Zjednoczenie współdziała z właściwymi organami w zakresie podniesienia kwalifikacji zawodowych robotników i pracowników; w porozumieniu z zainteresowanymi jednostkami organizuje szkolenie specjalistyczne.

§ 24.

1. Zjednoczenie kwalifikuje przedsiębiorstwa do odpowiedniej kategorii płac w ramach obowiązujących przepisów.
2. Zjednoczenie ustala zasady i warunki tworzenia funduszu nagród zgodnie z obowiązującymi w tej dziedzinie przepisami.

G. Gospodarka finansowa

§ 25.

1. Na środki finansowe Zjednoczenia składają się:
  - a) wpłaty przedsiębiorstw z części zysku;
  - b) dochody z własnej działalności usługowej;
  - c) część funduszu amortyzacyjnego przedsiębiorstw, przeznaczanego do redystrybucji;
  - d) środki powstałe z różnicy cen zbytu i cen rozliczeniowych po potrąceniu podatku obrotowego;
  - e) nie wykorzystane przez przedsiębiorstwa dotacje budżetowe.
2. Zjednoczenie może przeznaczyć na następujące cele kumulowane u siebie środki finansowe w oparciu o obowiązujące przepisy (prawo redystrybucji):
  - a) na kapitalne remonty i inwestycje zdecentralizowane w tych przedsiębiorstwach, które nie mają na te cele środków;
  - b) na pokrycie niezawinionego braku środków obrotowych poszczególnych przedsiębiorstw;
  - c) na inne cele przewidziane odrębnymi przepisami.
3. 1. Środki pochodzące ze źródeł wskazanych w § 25 ust. 1 p. a i e przeznaczone są na fundusz rezerwowy (zgodnie z uchwałą nr 425 Rady Ministrów z dnia 19.XI.1957 r.).

2. Środki pochodzące ze źródeł wskazanych w § 25 ust. 1 p. d rozdzielane są pomiędzy przedsiębiorstwa proporcjonalnie do wartości sprzedaży w cenach rozliczeniowych.

4. Nadwyżki finansowe ujawnione przez rewizję jako uzyskane przez przedsiębiorstwo w sposób nieprawidłowy i niezaskuszony przeznacza się na fundusz rezerwowy do redystrybucji.

§ 26.

1. Zjednoczenie zatwierdza zaliczkowe i ostateczne odpisy na fundusz zakładowy podległych przedsiębiorstw.
2. Zjednoczenie udziela przedsiębiorstwom zezwoleń na zbywanie tych środków trwałych, których zbywanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wymaga decyzji Zjednoczenia.

§ 27.

Zjednoczenie prowadzi rachunek rozliczeń przedsiębiorstw zgrupowanych w Zjednoczeniu, z budżetem Państwa (z tytułu zysków i strat).

§ 28.

Zjednoczenie reguluje, zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami ustalonymi przez właściwego ministra, bodźce materialnego zainteresowania stosowane w przedsiębiorstwach. W tym celu Zjednoczenie ustala dla poszczególnych przedsiębiorstw:

- a) normatyw podziału zysku;
- b) kryteria premiowania personelu kierowniczego.

§ 29.

Zjednoczenie opiniuje na żądanie banku wnioski przedsiębiorstw w sprawie uzyskania kredytów na określone cele (kredyty celowe).

Kontrola

§ 30.

1. Zjednoczenie kontroluje wykonanie ustalonych dla przedsiębiorstw zadań, wydanych zarządzeń oraz stosowanie i przestrzeganie obowiązujących przepisów.
2. Zjednoczenie przeprowadza okresowe rewizje podległych jednostek, kontroluje wydatkowanie funduszy: płac, amortyzacyjnego i innych funduszy; w razie stwierdzenia uchybień podejmuje niezbędne środki gospodarcze i służbowe.

3. Zjednoczenie kontroluje i przyjmuje okresowe i roczne bilanse przedsiębiorstw.

V. Preliminarz dochodów i wydatków Zjednoczenia

§ 31.

1. Zaopiniowany przez Kolegium i zatwierdzony przez właściwego ministra preliminarz dochodów i wydatków Zjednoczenia stanowi podstawę do pokrywania wydatków na utrzymanie aparatu Zjednoczenia.
2. Wydatki osobowe i rzeczowe aparatu Zjednoczenia pokrywane są z wpłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne, zgodnie z zasadami ustalonymi przez właściwego ministra oraz z innych dochodów z działalności usługowej Zjednoczenia.

§ 32.

Zasady i warunki materialnego zainteresowania Zjednoczenia w wynikach ekonomicznej działalności zjednoczonych jednostek ustala właściwy minister.

VI. Postanowienia szczególne.

Uwaga:

W tym rozdziale mogą być sformułowane przepisy ustalające szczególne uprawnienia Zjednoczenia, jego stosunek do specjalnych placówek itp. Mogą być tutaj również sformułowane postanowienia dotyczące stosunków pomiędzy Zjednoczeniami oraz stosunków Zjednoczenia do przedsiębiorstw nie wchodzących w skład Zjednoczenia (prawo gestii).

VII. Przepisy końcowe

§ 33.

Zjednoczenie zobowiązane jest sporządzać oraz przedstawić do zatwierdzenia ministrowi okresowe i roczne zestawienia bilansowe łącznie ze szczegółową analizą gospodarczej działalności Zjednoczenia i zgrupowanych w nim jednostek organizacyjnych.

§ 34.

Statut wchodzi w życie z dniem .....

Załącznik
Wykaz jednostek organizacyjnych
Zjednoczenia.

Wykaz jednostek organizacyjnych
zgrupowanych w Zjednoczeniu .....

1. W Zjednoczeniu zgrupowane są:

- 1) Przedsiębiorstwo państwowe ..... W .....
- 2)   "   " ..... W .....
- 3)   "   " ..... W .....

2. Zjednoczeniu podlegają:

- 1) Instytut Naukowo-Badawczy ..... W .....
- 2) Centralne Laboratorium ..... W .....
- 3) Biuro projektów ..... W .....
- 4) Centralne Biuro Konstrukcyjne ..... W .....
- 5) Centrala zbytu ..... W .....

(podać pełne nazwy i siedziby)

